Ymateb drafft i Ymgynghoriad OFCOM ar ddwyn y BBC i gyfrif

Gorffennaf 2017. Mudiadau Dathlu’r Gymraeg

Rydym wedi llunio ymateb sy’n canolbwyntio ar faterion sy’n berthnasol i’r Gymraeg, boed yn ymwneud â gwaith Ofcom drwy’r Gymraeg neu’r Saesneg.

Cwestiwn 1. Ydych chi’n cytuno â’n dull gweithredu cyffredinol ar gyfer gosod y drwydded weithredu?

Credwn ei bod yn fater o ddiddordeb cyhoeddus y dylid disgwyl i Ofcom rhoi mwy o bwyslais ar ddeall defnyddwyr gwasanaethau’r BBC fel dinasyddion nag fel ‘consumers’ (1.18 o’r ddogfen ymgynghoriad Saesneg, tud. 3). Rydym yn cytuno gyda’r geiriad Cymraeg ‘defnyddwyr’ ond am gael esboniad o pam fod y Saesneg yn trin defnyddwyr fel ‘consumers’. Mae hyn am fod y term ‘dinasyddion’ yn rhoi argraff o ddefnydd rhyngweithiol o wahanol lwyfannau, ac o gyfrifoldeb, tra fod y term ‘consumers’ yn rhoi’r argraff y caiff defnyddwyr eu trin yn bennaf fel ffynhonellau o arian (drwy’r ffi drwydded) ac fel pobl bur oddefol (‘passive’).

Cwestiwn 2. Ydych chi’n cytuno â’r dull gweithredu rydyn ni wedi’i gynnig ar gyfer diben cyhoeddus 1 gan gynnwys yr amcanion lefel uchel a'r amodau rheoleiddio rydyn ni’n eu cynnig?

Rydym yn cytuno gyda’r amcanion lefel uchel a argymhellir ond rydym am weld rhai gwelliannau.

Dylid sicrhau fod lefelau tebyg o raglenni a chynnyrch yn cael eu darparu drwy’r Gymraeg a’r Saesneg gan y BBC yng Nghymru.

Credwn y dylai Ofcom roi gofyniad i’r BBC yng Nghymru i alluogi cynulleidfaoedd i ddatblygu dealltwriaeth eang o’r berthynas rhwng Cymru a’r DU a Chymru a gweddill y byd.

Yn 2015 darganfu arolwg y ‘British Election Study’ fod pobl di-Gymraeg yng Nghymru yn teimlo llai o foddhad na Chymry Cymraeg gyda ‘democratiaeth Gymreig’. Credwn fod hyn yn rhannol gysylltiedig gyda’r ffaith fod y BBC yn gofyn am llai o oriau o newyddion bob blwyddyn oddi wrth BBC Wales nag y mae o BBC Scotland neu BBC Northern Ireland.

http://www.britishelectionstudy.com/graph/?id=8976&cb=ODk3NjE0NzE0Mjc1ODg=#.V7QylyRwaUk

Cytunwn gyda Pharagraph 4.43.2 ac fe ddymunwn weld gofyniad i OFCOM wneud ymrwymiad cryfach i ddarparu newyddion am y gwledydd datganoledig. I’r diben hwn, ac yn enwedig er mwyn gwarchod newyddion a newyddiaduriaeth materion cyfoes sy’n annibynnol o unrhyw lywodraeth, rydym yn argymell fod Ofcom yn codi’r nifer blynyddol o oriau a glustnodir ar gyfer newyddion yng Nghymru i’r un lefel â BBC Northern Ireland, ac yn gosod gofyniad o lefel isafswm o staffio ar gyfer newyddion a materion cyfoes y BBC yng Nghymru. Rydym o’r farn fod ar BBC Cymru/Wales angen gohebydd llawn amser yn y Senedd yng Nghaerdydd a gohebydd llawn amser yn San Steffan. Dymunwn hefyd ddadlau dros bwysigrwydd cynnwys newyddion (yn arbennig gwleidyddol) o Gymru a'r cenhedloedd datganoledig eraill ym 'mhrif' newyddion rhwydwaith y BBC, a rhaglenni eraill sy'n delio gyda materion cyfoes.

Cwestiwn 3. Ydych chi’n cytuno â’r dull gweithredu rydyn ni wedi'i gynnig ar gyfer diben cyhoeddus 2 gan gynnwys yr amcanion lefel uchel a'r amodau rheoleiddio rydyn ni’n eu cynnig?

Rydym am bwysleisio pwysigrwydd sicrhau fod rhaglenni Cymraeg i blant a phob ifanc yn cael eu cynnwys ar blatfformau digidol y BBC (e.e. App BBC Iplayer Kids), yn yr un modd ag y mae rhaglenni Cymraeg yn cael eu cynnwys ar yr Iplayer.

Cytunwn gyda’r rhesymu ym mharagraffau 4.53 a 4.54 ynghylch ymrwymiadau ar gyfer y celfyddydau, cerddoriaeth a chrefydd.

Credwn y dylai OFCOM alw ar y BBC i ddefnyddio arolygon barn allanol, nid yn unig ymchwil mewnol ar gynulleidfaoedd, er mwyn archwilio barn cynulleidfaoedd a defnyddwyr. Dywedwn hyn am fod pobl yn ymateb yn wahanol yn ôl geiriad cwestiynau, ond hefyd yn ôl pwy sy’n eu gofyn. Mae pobl yn fwy tebygol o rhoi eu barn go iawn i gwmni annibynnol.

Cwestiwn 4. Ydych chi’n cytuno â’r dull gweithredu rydyn ni wedi’i gynnig ar gyfer diben cyhoeddus 3 gan gynnwys yr amcanion lefel uchel a'r amodau rheoleiddio rydyn ni’n eu cynnig?

Cytunwn gyda’r dull gweithredu ar gyfer diben cyhoeddus 3. Er hynny rydym am nodi’r potensial ar gyfer ei gam-drîn ym mater ‘cymryd risg’ mewn allbynnau a gwasanaethau (4.70(d)). Er enghraifft bu ffrae ym mis Awst 2016 pan geisiodd rhywun oedd yn gweithio i BBC Radio 5 gyrchu barn pobl ar twitter o blaid marwolaeth yr iaith Gymraeg. Roedd hwn yn achos o danseilio ymrwymiad y BBC i ddarlledu a chreu cynnyrch drwy’r Gymraeg, ac mewn effaith yn ymosodiad ar gynulleidfa gyfan a chenedl gyfan. Pe bai cyflogai i’r BBC yn ceisio cyrchu barn o blaid dirywiad a marwolaeth yr iaith Saesneg yn Lloegr neu ar draws y DU, byddai ei ymddygiad yn syrthio o dan ystyriaethau Strategaeth Gwrth-Eithafiaeth llywodraeth y DU. Nodwn fod y Strategaeth hefyd yn rhoi parch i’r Gymraeg fel iaith swyddogol yng Nghymru. Yn nhroednodyn 52, tudalen 38 o’r Strategaeth, sonir y bydd ceisio adeiladu cymunedau mwy cydlynus yn cynnwys hyfedredd yn yr iaith Gymraeg. Mae’n fater difrifol iawn o niweidio gwead cymdeithasol Cymru felly os yw’r BBC mewn unrhyw ffordd yn mynd ati i danseilio’r Gymraeg.

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/470088/51859_Cm9148_Accessible.pdf

Cwestiwn 5. Ydych chi’n cytuno â’r dull gweithredu rydyn ni wedi'i gynnig ar gyfer diben cyhoeddus 4 gan gynnwys yr amcanion lefel uchel a'r amodau rheoleiddio rydyn ni’n eu cynnig?

Cytunwn gyda’r amod rheoli arfaethedig i ymrwymo i gynhyrchu mwy o raglenni ym mhob un o genhedloedd yn y DU. Rydym am weld ymgynghoriad cyhoeddus ar yr amodau rheoleiddio arfaethedig a rhestrir yn 4.112.

Rydym am ofyn beth yw ystyr ymarferol ‘Dylai'r BBC ddod â phobl at ei gilydd i rannu profiadau a helpu i gyfrannu at les a chydlyniant cymunedol y Deyrnas Unedig.’ O ran ‘dod â phobl at ei gilydd’ gwelwn fod problem o ran rheoleiddio trafodaethau ac ymddygiad ar rhai rhaglenni materion cyfoes, ble y rhoddwyd ar brydiau rhwydd hynt i rhai unigolion

gamymddwyn drwy weiddi ar westeion eraill a thorri ar eu traws, gan wedyn ennyn ymateb yr un mor wael drachefn. Ymddengys i hyn ddod yn broblem gyda ‘Brexit’, ac fe’i gwelwyd yn y Gymraeg ac yn y Saesneg. Gofynnwn i Ofcom ystyried ychwanegu ymrwymiad i Gôd Ymddygiad i gyflwynwyr a chyfwelwyr yn ogystal ag i westeion. Dylid cael disgwyliad ar ran cyflwynwyr rhaglenni trafod fod eu bod yn gallu rheoli cynulleidfaoedd.

Rydym am weld ychwanegiad i Amcan Lefel Uchel 4, sef ‘cyfrannu at les cenhedloedd y Deyrnas Unedig’. Byddai hyn yn cyflwyno amcan i gyfrannu’n benodol at les Cymru.

Cwestiwn 6. Ydych chi’n cytuno â dull gweithredu Ofcom ar gyfer sut byddwn yn gosod ac yn diwygio’r drwydded weithredu, fel y nodir yn Atodiad 5?

Credwn y dylid gwneud gwelliant i A5.5 fel fod gofyn i OFCOM ymgynghori gyda’r cyhoedd pe bai am ystyried gwelliant i’r Drwydded. Mae hyn yn arbennig o bwysig am na ddatganolwyd pwerau dros ddarlledu i Gymru.

Credwn y dylid gwneud gwelliant i A5.6 fel fod OFCOM yn gosod fframwaith amser ar gyfer ymgynghoriad, e.e. 12 wythnos o leiaf.

Cwestiwn 7. Ydych chi’n cytuno â’n dull gweithredu cyffredinol arfaethedig ar gyfer mesur perfformiad? C.8 Ydych chi’n cytuno â’r fframwaith arfaethedig o: argaeledd; defnydd; effaith; ffactorau cyd-destunol?

Ydyn.

Cwestiwn 8. Ydych chi’n cytuno â’r fframwaith arfaethedig o: argaeledd; defnydd; effaith; ffactorau cyd-destunol?

O ran Dadansoddiad o’r cynnwys (o dan ‘Argaeledd’), mae angen i OFCOM ddarparu awgrymiadau o bwy fyddai’r arbenigwyr allanol rydynt am eu comisiynu, yn ogystal ag enghreifftiau o sut fyddai dadansoddiad achos annibynnol yn ymddangos.

Dylai mesur Effaith ddefnyddio cwmnïau arolwg barn annibynnol yn unol â’n hymateb i Gwestiwn 3.

Carem wybod beth yw’r diffiniad o ‘rhanddeiliaid’. Nid yw barn arbenigol yr un fath â barn ymbleidiol.

Cwestiwn 9. Ydych chi’n cytuno â dull gweithredu Ofcom ar gyfer sut byddwn yn gosod ac yn diwygio’r mesurau perfformiad?

Ydyn.